

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

**Кафедра управління державними і корпоративними
фінансами**

ЗАВДАННЯ ТА МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

**до практичних занять
з дисципліни**

«ФІНАНСОВИЙ РИНОК»

Харків – 2019

Методичні вказівки розглянуто і рекомендовано до

друку на засіданні кафедри управління державними і корпоративними фінансами 18 березня 2019 р., протокол № 9.

Методичні вказівки рекомендуються для студентів усіх форм навчання спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» для освітніх програм: управління фінансами, банківська справа та страхування; управління фінансами та трейдинг на світових фінансових ринках.

Укладач

доц. М. В. Бормотова

Рецензент

доц. М. О. Єрємін

ЗАВДАННЯ ТА МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять
з дисципліни

«ФІНАНСОВИЙ РИНОК»

Відповідальний за випуск Бормотова М. В.

Редактор Решетилова В. В.

Підписано до друку 22.04.19 р.

Формат паперу 60x84 1/16. Папір писальний.

Умовн.-друк. арк. 1,0. Тираж 50. Замовлення №

Видавець та виготовлювач Український державний університет
залізничного транспорту,
61050, Харків-50, майдан Фейсбаха, 7.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6100 від 21.03.2018 р.

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Практичне заняття 1. Нарощування та дисконтування в фінансових розрахунках.....	5
Практичне заняття 2. Дослідження стану фондового ринку в Україні.....	10
Практичне заняття 3. Дослідження стану банківської системи України.....	10
Практичне заняття 4. Вартість акцій та оцінка акціонерного капіталу.....	12
Практичне заняття 5. Розподіл прибутку акціонерного товариства. Розрахунок дивідендних виплат по акціях.....	15
Задачі для самостійного вирішення.....	19
Питання для підготовки до іспиту.....	22
Список літератури.....	24
Додаток А.....	25
Додаток Б.....	26

ВСТУП

Фінансовий ринок – це особлива, властива тільки ринковій економіці сфера економічних взаємовідносин, де здійснюється купівля-продаж, розподіл і перерозподіл фінансових активів між сферами економіки. Предметом курсу «Фінансовий ринок» є дослідження економічного простору, на якому формуються і функціонують відносини між його учасниками з приводу купівлі-продажу фінансових активів. Суб'єктами таких відносин є держава, емітенти, а також фінансові посередники, які повинні забезпечувати перерозподіл фінансових ресурсів серед учасників ринку. Мета дисципліни «Фінансовий ринок» – розкриття теоретичних і практичних основ розвитку та функціонування фінансового ринку, як підсистеми фінансових відносин.

Завдання дисципліни – допомогти майбутнім фахівцям сформувати комплексне розуміння взаємозв'язків на фінансовому ринку та системи спеціалізованих фінансових інститутів; визначити роль держави на фінансовому ринку; оволодіти знаннями щодо особливостей функціонування основних та похідних фінансових інструментів.

Однією з важливих компетенцій майбутнього фахівця з фінансів є вміння розраховувати майбутню та теперішню вартість фінансових інвестицій, розподіляти прибуток акціонерного товариства та розраховувати розмір дивідендних виплат. Тому саме цим питанням присвячені практичні заняття з дисципліни «Фінансовий ринок».

Виконання практичних завдань має сприяти формуванню у студентів знань з теоретичних основ функціонування фінансового ринку, а також формуванню відповідних практичних компетенцій.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 1. Нарощування та дисконтування в фінансових розрахунках

Часто в процесі діяльності на фінансовому ринку доводиться розраховувати майбутню вартість нинішніх вкладень. Процес розрахунку майбутньої вартості нинішніх грошових вкладень називається компаундуванням, або нарощуванням.

Виділяють два способи компаундування:

- декурсивний;
- антисипативний.

При декурсивному способі відсоткова ставка r є виражене у відсотках відношення суми нарахованого за певний інтервал доходу до суми на початок даного інтервалу:

$$r = \frac{FV - PV}{PV} \cdot 100\%, \quad (1)$$

де FV – майбутня вартість;

PV – теперішня вартість.

Така ставка називається декурсивною, позиковою ставкою.

При антисипативному способі відсоткова ставка d визначається, як відношення суми доходу до величини нарощеної суми

$$d = \frac{FV - PV}{FV} \cdot 100\% \quad (2)$$

Така відсоткова ставка називається обліковою ставкою, дисконтною ставкою, антисипативним відсотком. Крім того, при обох способах нарахування відсотків відсотки можуть бути простими і складними. Далі розглянемо різні види нарощування.

При використанні простих відсотків сума відсотків протягом всього терміну визначається виходячи з первинної суми незалежно від кількості періодів нарахування і їх тривалості.

Формула нарощення по простих позикових відсотках має вигляд

$$FV = PV + I = PV + PVnr = PV(1 + nr), \quad (3)$$

де I – сума відсотків, грн;

n – період нарахування в роках;

r – ставка простих позикових відсотків, виражена десятковим дробом.

Коли термін виражається в днях, то замість n підставляють значення

$$n = \frac{q}{k}, \quad (4)$$

де q – термін в днях;

k – кількість днів у році.

Якщо протягом строку операції відбувається зміна ставки відсотка, то для кожного проміжку часу, на якому ставка відсотка постійна, сума нарахованих відсотків визначається за формулою

$$I = nrPV. \quad (5)$$

Тоді майбутня вартість визначатиметься як сума теперішньої вартості і відсотків, нарахованих на кожному періоді за формулою

$$FV = PV + PV \sum_{r+1}^N nr = PV \left(1 + \sum_{r+1}^N nr \right), \quad (6)$$

де n – період нарахування в роках;

N – кількість періодів.

Крім того, часто у інвестиційних розрахунках необхідно визначити не майбутню вартість грошових вкладень, а нинішню вартість майбутніх доходів. Визначення нинішньої вартості майбутніх доходів називається дисконтуванням.

Таким чином, формула дисконтування по простих позикових відсотках має вигляд

$$PV = \frac{FV}{1 + r \cdot n}. \quad (7)$$

Слід звернути увагу, що теоретично дисконтування може здійснюватися по простих відсотках, проте на практиці дисконтування застосовується тільки по складних відсотках, про що піде мова нижче.

Формула нарощення по простих облікових відсотках має вигляд

$$FV = \frac{PV}{1 - \frac{q}{k}d}. \quad (8)$$

На практиці облікові ставки застосовуються, головним чином, при операціях по обліку (купівлі) векселів банком. Власник векселя номінальною вартістю (FV) пред'являє вексель банку, який погоджується його врахувати (купити) раніше строку його погашення, утримуючи на свою користь частину вексельної суми, що називається дисконтом і становить прибуток банку. У цьому випадку банк пропонує власникові суму (PV), яка обчислюється виходячи з оголошеної банком облікової ставки. Тоді розрахунок суми (PV) провадиться за формулою

$$PV = FV \left(1 - \frac{q}{k}d\right), \quad (9)$$

де q – період в днях від моменту обліку векселя банком до моменту його погашення.

Під складними відсотками розуміється таке нарахування відсотків, при якому останні нараховуються не тільки на первинну суму, але і на вже нараховані відсотки.

Формула нарощення по складних позикових відсотках має вигляд

$$FV = PV(1+r)^n, \quad (10)$$

де r – ставка складних позикових відсотків, виражена десятковим дробом.

У тому випадку, коли нарахування складних відсотків здійснюється кілька (m) разів на рік, для визначення суми майбутньої вартості використовують формулу

$$FV = PV \left(1 + \frac{r}{m}\right)^{n \cdot m}, \quad (11)$$

де m – кількість нарахувань відсотків у році.

Якщо необхідно визначити значення первинної суми при відомому значенні нарощеної суми, тобто нинішню вартість майбутніх доходів, використовують формулу

$$PV = \frac{FV}{(1+r)^n} = FV \cdot k, \quad (12)$$

де k – коефіцієнт дисконтування по складних відсотках:

$$k = \frac{1}{(1+r)^n}. \quad (13)$$

У даному випадку r – ставка дисконту. Саме дисконтування по складних відсотках застосовується на практиці для приведення різночасних грошових потоків до одного початкового моменту часу, що у свою чергу забезпечує можливість порівняння їх між собою і виконання арифметичних дій між ними. Так, напевно, найяскравішим прикладом застосування дисконтування є його використання для розрахунку чистого приведенного доходу, коли дисконтуються як майбутні грошові доходи, так і інвестиційні витрати в тому випадку, якщо вони здійснюються не одноразово, а по роках.

Задачі для вирішення на практичному занятті 1

Задача 1

Клієнт розмістив у банку 10 000 грн під 23 % річних 8 лютого, потім він додав на рахунок 7000 грн 15 березня. 1 квітня банк знизив ставку до 20 % річних. Вклад був розміщений на 10 місяців. Розрахувати суму, отриману при закритті рахунка.

Задача 2

Розрахувати суму нарощення, якщо 15 000 грн покладено на 9 місяців під 16 % річних з їх нарахуванням щоквартально.

Задача 3

Вексель номінальною вартістю 10 000 грн має термін погашення 21 липня. Власник векселю врахував його 12 квітня за обліковою ставкою 18 %. Розрахувати отриману суму коштів та прибуток банку за даною вексельною операцією.

Задача 4

Розрахувати відсоткову ставку складних відсотків, при використанні якої вклад подвоїться за три роки та потроїться за п'ять років.

Задача 5

Сертифікат номінальною вартістю 2 000 грн видано на 200 днів з погашенням в розмірі 3 000 грн. Визначити дохідність сертифіката в вигляді простої позикової ставки.

Задача 6

Облігація номінальною вартістю 10 000 грн випущена на п'ять років та придбана за ціною 12 000 грн. Розрахувати дохід, отриманий власником, якщо за нею нараховуються щоквартальні складні відсотки за ставкою 18 % річних.

Задача 7

Вексель вартістю 25 000 грн з терміном погашення 1 березня пред'явлений в банк 15 вересня за позиковою ставкою 12 %. Розрахувати прибуток банку за даною вексельною операцією.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 2. Дослідження стану фондового ринку в Україні

Динаміка обсягів торгів цінними паперами в Україні 2013-2017 рр., за даними Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, наведена в таблиці 1.

Характеристику цінних паперів подано в додатку А, а класифікацію основних цінних паперів, що обертаються на фондовому ринку України – у додатку Б.

За необхідності треба осучаснити вихідні дані з використанням статистичних даних з щорічного звіту Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, проаналізувати обсяги торгів цінними паперами в Україні в динаміці зі всіма необхідними розрахунками та ілюстраціями в Microsoft Excel. Зробити відповідні розгорнуті висновки.

Таблиця 1 – Динаміка обсягів торгів цінними паперами в Україні 2013-2017 рр. млн. грн

Вид цінних паперів	2013	2014	2015	2016	2017
ОВДП	721470	688090	283360	339490	256130
Корпоративні облігації	38870	69920	53770	55440	29600
Акції	171100	415500	462280	482460	126600
Муніципальні облігації	3600	4110	2430	2970	немає даних
Усього	935040	1177620	801840	880360	412330

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 3. Дослідження стану банківської системи України

У сучасних умовах для стабілізації фінансово-економічної ситуації в країні необхідна ефективно функціонуюча, надійна та розвинена банківська система. Стабільне функціонування

банківської системи є важливою умовою стійкого економічного розвитку в довгостроковій перспективі. З метою забезпечення ефективного функціонування банківської системи України необхідно дослідити особливості сучасного стану та визначити перспективи її розвитку. Необхідним є об'єктивний аналіз тенденцій розвитку банківської системи України. Ключові показники діяльності банківської системи України, за офіційними даними Національного банку України, наведені в таблиці 2.

Таблиця 2 – Ключові показники діяльності банківської системи України

Показник	01.01.13	01.01.14	01.01.15	01.01.16	01.01.18
Кількість діючих банків	176	173	122	96	88
У т. ч. з іноземним капіталом	55	49	40	38	38
Регулятивний капітал, млн грн	174 643	156 385	133 203	138 526	110 793
Чисті активи (з урахуванням резервів), млн грн	1 104 467	1 278 086	1 208 890	1 737 272	1 753 481
Зобов'язання, млн грн	942 420	1 185 455	1 079 928	1 132 515	1 106 922
Чистий фінансовий результат, млн грн	1 558	9 568	-5 228	3 429	2 154

За необхідності, треба осучаснити вихідні дані з використанням статистичних даних НБУ, проаналізувати ключові показники діяльності банківської системи України в динаміці зі всіма необхідними розрахунками та ілюстраціями в Microsoft Excel. Зробити відповідні розгорнуті висновки.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 4. Вартість акцій та оцінка акціонерного капіталу

Однією з найважливіших характеристик цінного папера є його номінальна вартість. Номінальна вартість акції встановлюється при створенні акціонерного товариства і фіксується на бланку акції. Всі акції товариства мають однакову номінальну вартість. Сумарна номінальна вартість всіх акцій — це *статутний капітал товариства*, який ще називають *акціонерним капіталом*.

Номінальна вартість акцій може змінюватись. Наприклад, при спрямуванні прибутку підприємства на збільшення статутного фонду може бути збільшена номінальна вартість акцій або додатково емітовані акції такого самого номіналу. В останньому випадку емітовані акції називаються безоплатними.

Крім номінальної, існують поняття ринкової та балансової вартості акції.

Ринкова вартість формується на основі попиту та пропонування на біржовому чи позабіржовому ринках. Зміна ринкової вартості акцій не відображається на балансі підприємства і не здійснює безпосереднього впливу на його фінансово-господарську діяльність.

Балансова вартість акції вираховується як частка від ділення вартості чистих активів компанії на кількість розміщених акцій. *Чистими активами* компанії називають активи за вирахуванням зобов'язань, тобто активи, що придбані за власні кошти компанії.

У момент створення акціонерного товариства балансова вартість акції збігається з номінальною, оскільки власним капіталом товариства виступає статутний капітал. Надалі власний капітал збільшується за рахунок формування резервного капіталу, нерозподіленого прибутку та ін. Відповідно збільшується і балансова вартість акцій. Отже, балансова вартість акції відображує частку чистих активів або частку власного капіталу компанії, що припадають на одну акцію. Балансова вартість акції є відображенням балансової оцінки власного капіталу компанії. *Балансова оцінка власного капіталу* дорівнює балансовій вартості акції, помноженій на кількість розміщених

акцій, або дорівнює різниці між активами компанії та її зобов'язаннями. Балансова оцінка капіталу завжди є додатною величиною. На відміну від балансової *ринкова оцінка власного капіталу* може бути від'ємною величиною, оскільки визначається так:

$$\text{Ринкова вартість активів} - \text{Ринкова оцінка власного капіталу} + \text{Зобов'язання} \quad (14)$$

або

$$\text{Ринкова оцінка власного капіталу} = \text{Ринкова вартість активів} - \text{Зобов'язання}. \quad (15)$$

Ринкова вартість активів може бути як більшою, так і меншою за їх балансову вартість і відображає ціну, за якою останні можуть бути продані на ринку при звичайних умовах продажу. До активів компанії належать не лише основні засоби, товарно-матеріальні цінності, грошові кошти, а й нематеріальні активи та гудвіл. *Гудвіл* у дослівному перекладі означає «добре ім'я» і є оцінкою репутації фірми на ринку. Якщо взяти дві фірми, у яких однакові показники, і продати їх активи на ринку, то різниця в ринковій вартості активів буде відображати різницю в гудвілі фірм. Нерідко поняття «гудвіл» виділяють з ринкової вартості активів, тоді рівняння (15) матиме вигляд:

$$\text{Ринкова оцінка власного капіталу} = \text{Ринкова вартість активів} + \text{Гудвіл} - \text{Зобов'язання}. \quad (16)$$

Різницю між ринковою та балансовою оцінками власного капіталу називають *прихованим капіталом*. Наскільки значною може бути величина прихованого капіталу, покажемо на такому прикладі.

У цьому разі ринкова оцінка власного капіталу, або ринкова цінність фірми, дорівнює 250 тис. дол. (700 - 450) і залишається додатною величиною лише завдяки гудвілу, який можна визначити як різницю між ринковою вартістю активів фірми А та такої самої фірми, але абсолютно невідомої на ринку.

Поняття *ринкової капіталізації* тісно пов'язано з попередніми і визначається як ринкова вартість акції, помножена на загальну кількість розміщених акцій. Ринкова капіталізація є більш чи менш точним вираженням ринкової оцінки власного капіталу. На висококорозвинених фінансових ринках, де постійно проводять оцінювання кожної корпорації і визначають тенденції ринку так звані «лідери ринку» — інвестиційні, страхові компанії, пенсійні фонди, комерційні банки, рейтингові агентства, ринкова капіталізація є досить точним наближенням до ринкової оцінки корпорації. На ринках, що перебувають у стадії формування, ці величини можуть суттєво відрізнятись.

Задачі для вирішення на практичному занятті 4

Задача 1

Ліквідні активи фірми на початок місяця становили 30 %, на кінець місяця — 50 % всіх активів. У якому випадку може бути більшою різниця між балансовою та ринковою оцінками власного капіталу фірми — на початок чи на кінець місяця?

Задача 2

Статутний капітал акціонерного товариства становить 1 млн грн. Яким може бути розмір наступної емісії акцій, якщо при цьому ЛТ планує випустити привілейовані акції на суму 0,5 млн грн та здійснити емісію облігацій у розмірі 1,5 млн грн?

Задача 3

Визначити балансову та ринкову вартість активів, якщо балансова оцінка власного капіталу становить 10 млн грн. од., ринкова оцінка власного капіталу — 15, зобов'язання — 12 млн грн. од.?

Задача 4

Протягом року фірма отримала прибуток у розмірі 500 тис. грн. од., 25 % прибутку сплачено акціонерам у вигляді дивідендів, 75 % прибутку залишились нерозподіленими. На скільки змінився протягом року акціонерний та власний капітал фірми?

Задача 5

Ринкова вартість акції компанії протягом року зросла з 10 до 13 гр. од. На скільки відсотків змінились при цьому балансова, ринкова оцінка власного капіталу та ринкова капіталізація компанії?

Задача 6

При створенні акціонерного товариства був зареєстрований статутний капітал у розмірі 1 млн гр. од. Протягом року з моменту реєстрації ЛТ здійснило другу емісію акцій в розмірі 0,5 млн гр. од. і отримало прибуток у розмірі 0,1 млн гр. од., який залишився нерозподіленим. Визначити акціонерний та власний капітал ЛТ на момент реєстрації та через рік.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 5. Розподіл прибутку акціонерного товариства. Розрахунок дивідендних виплат по акціях

Прибуток відкритого акціонерного товариства (далі – АТ) утворюється з надходжень від господарської діяльності після покриття матеріальних та прирівняних до них витрат і витрат на оплату праці. З прибутку АТ сплачуються відсотки по кредитах банків та по облігаціях, а також вносяться передбачені законодавством України податки та інші платежі до бюджету. Чистий прибуток, одержаний після зазначених розрахунків та інших обов'язкових виплат, залишається в повному розпорядженні АТ і підлягає розподілу.

За рішенням загальних зборів акціонерів прибуток АТ після сплати податків та здійснення інших обов'язкових відрахувань і сплат (тобто чистий прибуток) може бути направлено:

- на сплату дивідендів (розподіл серед акціонерів);
- на розвиток виробництва та створення і поповнення фондів АТ;
- на соціальні програми і преміювання працівників АТ.

Правління АТ зобов'язано протягом 30 календарних днів після закінчення фінансового року скласти річний баланс і звіт

про стан справ у АТ за минулий рік і надати їх аудиторю і ревізійній комісії АТ.

Правління зобов'язано одночасно з річним балансом підготувати пропозиції щодо розподілу балансового прибутку, зокрема такі:

- про розмір прибутку;
- розподіл частини прибутку між акціонерами;
- відрахування до резервного фонду і фондів, передбачених законодавством чи створених за рішенням загальних зборів акціонерів.

Правління зобов'язано негайно після отримання висновків від ревізійної комісії АТ і аудитора надати річний баланс, звіт про стан справ, пропозицію щодо розподілу прибутку і висновки ревізійної комісії АТ і аудитора спостережній раді АТ.

Спостережна рада АТ перевіряє всі надані їй правлінням АТ і ревізійною комісією АТ документи (у разі необхідності – за участю членів ревізійної комісії АТ і аудитора). Кожний член спостережної ради АТ має право на отримання документів і ознайомлення з ними. Спостережна рада АТ складає письмовий звіт про перевірку річного балансу, звіт про стан справ і пропозиції щодо розподілу прибутку. У звіті спостережна рада АТ повинна вказати на наявність чи відсутність заперечень щодо наданих правлінням АТ документів. Звіт спостережної ради АТ має бути підготовлено протягом 15 днів від моменту отримання документів від правління АТ, але не пізніше 90 днів від дня закінчення звітного року.

Правління АТ скликає загальні збори акціонерів для заслуховування і затвердження річного балансу і звіту про стан справ, а також прийняття рішення про розподіл балансового прибутку. Загальні збори акціонерів мають відбутися не пізніше як через 120 днів від дня закінчення звітного року.

Правління АТ зобов'язано надати акціонерам змогу ознайомитися до загальних зборів акціонерів з річним балансом, звітом про стан справ, доповіддю спостережної ради АТ і пропозицією щодо розподілу прибутку, а також на вимогу акціонерів видати їм копії документів. Загальні збори акціонерів затверджують річний баланс. Правління АТ і спостережна рада АТ повинні дати пояснення щодо річного балансу.

Загальні збори акціонерів після заслуховування доповіді правління АТ приймають остаточне рішення щодо розподілу балансового прибутку, визначеного затвердженим річним балансом.

У рішенні відображаються: прибуток; частина прибутку, що виплачується акціонерам у вигляді дивідендів; суми прибутку, що відраховуються до резервного й інших фондів, передбачених законодавством чи утворених за рішенням загальних зборів акціонерів; нерозподілений залишок прибутку.

Задачі для вирішення на практичному занятті 5

Задача 1

Облігації номіналом в 200 грн продаються за ціною 195 грн. Визначити курс облігацій.

Задача 2

В оголошенні банку сказано, що дивіденд по привілейованих акціях буде виплачений в розмірі 24 % річних. Курс акції складає 1,25. Визначити суму дивіденду, якщо ринкова вартість акції складає 14 500 грн.

Задача 3

Статутний капітал АТ у розмірі 10 млн грн розподілений на 900 звичайних і 100 привілейованих акцій. Фіксована ставка дивіденду за привілейованими акціями складає 20 %. Обсяг прибутку до розподілу між акціонерами – 1,8 млн грн. Визначити, які дивіденди одержать власники звичайних і привілейованих акцій.

Задача 4

Оголошений статутний фонд АТ становить 1 млн грн за номінальної вартості акцій 25 грн, з яких 15 % – привілейовані із стабільною ставкою дивідендів 30 %. Визначити розмір дивідендів на звичайну акцію і загальний грошовий потік із виплати дивідендів, коли прибуток до оподаткування АТ за рік становить 540 тис. грн, а на виплату дивідендів спрямовується 40 % чистого прибутку.

Задача 5

Статутний фонд акціонерного товариства становить 800000 грн. Прибуток, одержаний за рік до оподаткування, – 300000 грн. Сума, внесена до бюджету у формі економічних санкцій, – 15000 грн. Виплачені відсотки за прострочений кредит – 20000 грн. За рахунок прибутку поповнені такі фонди: резервний – 7000 грн; статутний – 20000 грн; додатковий – 17 000 грн. Розрахувати розмір дивідендів на звичайну акцію і загальний грошовий потік із виплати дивідендів, якщо кількість акцій складає 10 000 штук.

Задача 6

Проаналізувати, як зміниться розмір дивідендів на одну звичайну акцію за цих же даних, якщо припустити, що в обігу перебувало, крім звичайних акцій, 3000 привілейованих акцій з ставкою дивідендних виплат 15 %.

Задача 7

Статутний фонд акціонерного товариства, номінальна вартість акцій, річний прибуток до оподаткування за варіантами наведені в таблиці 3

Сума, внесена до бюджету у формі економічних санкцій, – 60 000 грн. Виплачені відсотки за прострочений кредит – 20 000 грн. За рахунок прибутку поповнено резервний фонд на суму – 70000 грн.

Визначити розмір дивідендів на звичайну акцію і загальний грошовий потік із виплати дивідендів.

Проаналізувати, як зміниться розмір дивідендів на одну звичайну акцію, якщо припустити, що в обігу перебували, крім звичайних акцій, привілейовані акції з фіксованою ставкою дивідендних виплат. Кількість привілейованих акцій та ставка дивіденду по них за варіантами наведені в таблиці 4.

Таблиця 3 – Вихідні дані для задачі 7

Варіант / Показник	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Статутний фонд акціонерного товариства, млн грн	15	20	25	30	20	15	40	30	45	25
Номінальна вартість акцій, грн	100	200	125	150	100	150	200	100	225	250
Прибуток, тис. грн	820	780	680	720	960	890	980	650	860	640

Таблиця 4 – Вихідні дані для задачі 7

Варіант / Показник	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Кількість привілейованих акцій, тис. од.	5	7	15	10	20	15	8	10	8	3
Ставка дивіденда по привілейованих акціях, %	15	20	25	15	25	18	28	17	23	22

ЗАДАЧІ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИРІШЕННЯ

Задача 1

Визначити номінальну ціну акцій, випущених акціонерним товариством, якщо статутний капітал складає 100 млн. грн, а кількість випущених акцій – 1 млн шт.

Задача 2

Визначити курс акції, проданої за ціною 1500 грн, при номіналі 1000 грн.

Задача 3

Акція номіналом 1000 грн куплена за курсом 2,5, за нею планується виплачувати дивіденд 50 % річних. Визначити розмір дивідендів.

Задача 4

Акціонерним товариством зареєстровано 10 тис. звичайних акцій, з яких 9 тис. було продано акціонерам. Через якийсь час товариство викупило в інвесторів 500 акцій. По закінченні звітнього року зборами акціонерів прийняте рішення про розподіл як дивідендів 1700000 грн прибутку. Визначити дивіденд на одну акцію.

Задача 5

Статутний капітал акціонерного товариства у розмірі 10 млн грн розподілений на 900 звичайних і 100 привілейованих акцій. Фінансована ставка дивіденду за привілейованими акціями складає 20 %. Обсяг прибутку до розподілу між акціонерами – 1,8 млн грн. Визначити, які дивіденди одержать власники звичайних і привілейованих акцій.

Задача 6

Державну валютну облігаційну позику надано в таких сумах: 100 млн дол. на 100 тис. облігацій; 415 млн дол. на 41,5 тис. облігацій; 7370 млн дол. на 73,7 тис. облігацій. Визначити номінальну ціну облігації.

Задача 7

Власник облігації номіналом 1000 грн при 20 % річних продав папір через 146 днів після чергового «процентного» дня. Визначити, який купонний дохід дістається продавцю.

Задача 8

Купонна річна процентна ставка за облігацією на пред'явника – 10 %. Угода купівлі-продажу укладена за 18 днів до виплати відсотків. Визначити курс продажу облігації.

Задача 9

Визначити ставку банківського відсотка в момент придбання облігації за ринковою ціною 954,6 грн при номіналі 1000 грн і купонній ставці. Позику зроблено на термін один рік.

Задача 10

Депозитний сертифікат номіналом 100 тис. грн розміщений на шість місяців під 50 % річних. Визначити прибутковість папера.

Задача 11

Визначити дисконтну ціну і прибутковість сертифіката за термін позики; якщо номінал цінного папера 100 тис. грн, термін обігу – три місяці, а річна ставка за аналогічними борговими зобов'язаннями – 50 %.

Задача 12

Шестимісячний депозитний сертифікат розміщений за номінальною ціною 100 тис. грн під 40 % річних. Через два місяці поточна ринкова ставка за чотиримісячними борговими зобов'язаннями склала 50 % і власник вирішив продати папери. Розрахувати дохід продавця і покупця.

Задача 13

Визначити річну процентну ставку банку за депозитним сертифікатом номіналом 500 тис. грн, випущеним на півроку і розміщеним за дисконтною ціною 450 тис. грн.

Задача 14

Розрахувати нарощену вартість сертифіката номіналом 100 тис. грн при 50 % річних і терміном позики три роки. Додатково визначити дохід власника при погашенні .

Задача 15

Необхідно додатково залучити капітал на суму 108 тис. грн. Податкова ставка 18 %, вартість капіталу по випущених облігаціях 11 %. Додаткове фінансування інвестицій збільшить дохід компанії від 32 тис. грн до 60 тис. грн. Визначити, за рахунок яких цінних паперів (акцій чи облігацій) доцільно залучити додатковий капітал, якщо існуюча структура капіталу фірми характеризується такими даними: довгостроковий борг – 100 тис. грн, акціонерний капітал – 202 тис. грн, номінальна вартість однієї акції – 40 грн.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІСПИТУ

- 1 Сутність та структура фінансового ринку.
- Класифікація сегментів фінансового ринку за різними ознаками.
- 2 Склад та характеристика суб'єктів фінансового ринку.
- 3 Функції фінансового ринку.
- 4 Сутність та мета державного регулювання фінансового ринку.
- 5 Форми державного регулювання фінансового ринку.
- 6 Поняття, класифікація та основні функції фінансових посередників.
- 7 Класифікація фінансових посередників.
- 8 Суб'єкти банківської системи.
- 9 Небанківські фінансово-кредитні інститути.
- 10 Характеристика лізингових компаній.
- 11 Характеристика інститутів спільного інвестування.
- 12 Сутність цінних паперів та їх класифікація.
- 13 Пайові цінні папери, їх характеристика та класифікація.
- 14 Боргові цінні папери, їх характеристика та класифікація.
- 15 Сутність акцій та їх види.
- 16 Сформулюйте відмінність між привілейованими і простими акціями.
- 17 Облігації. Сутність та види за різними ознаками.
- 18 Сутнісні відмінності акцій та облігацій.
- 19 Державні облігації та інші державні цінні папери.

- 20 Сутність векселя як цінного паперу.
- 21 Похідні цінні папери, характеристика та класифікація.
Дайте порівняльну характеристику ф'ючерсних та форвардних контрактів.
- 22 Сутність, властивості та характеристика опційних контрактів.
- 23 Сформулюйте спільні риси та відмінності опціонів та ф'ючерсів.
- 24 Сутність, властивості та характеристика ф'ючерсних контрактів.
- 25 Сутність та види фінансових послуг.
- 26 Сутність лізингу. Види та форми лізингу.
- 27 Сформулюйте відмінності фінансового і оперативного лізингу.
- 28 Сутність факторингових операцій.
- 29 Первинне розміщення цінних паперів. Андеррайтинг.
- 30 Поняття кредиту та кредитної системи.
- 31 Основні учасники кредитних відносин.
- 32 Характеристика основних видів та форм кредиту.
- 33 Активні та пасивні банківські операції.
- 34 Основні види операцій, які проводяться на валютному ринку.
- 35 Поточні операції з валютою.
- 36 Термінові операції з валютою.
- 37 Біржові операції з цінними паперами.
- 38 Характеристика біржового ринку цінних паперів.
- 39 Характеристика позабіржового ринку цінних паперів.
- 40 Структура фондового ринку.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1 Про цінні папери та фондовий ринок : закон України від 23 лютого 2006 р. № 3480-IV URL : <http://www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/1201-12>.

2 Еш С. М. Фінансовий ринок : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2011.

3 Шелудько В. М. Фінансовий ринок : навч. посіб. Київ : Знання-Прес, 2011.

4 Суторміна В. М., Дегтярьова Н. В. Фінансовий ринок : навч.-метод. посіб. для самост. вивчення дисципліни; М-во освіти і науки України, Держ. вищ. навч. заклад «Київський нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». 2-ге вид. Київ : КНЕУ, 2008.

5 Маслова С. О., Опалов О. А. Фінансовий ринок : навч. посіб. 3-тє вид., випр. Київ : Каравела, 2008.

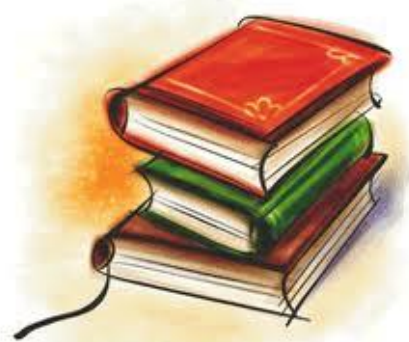
6 Васильєва В. В. Фінансовий ринок : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2008.

7 Кравченко Ю. Я. Ринок цінних паперів : навч. посіб. 2-ге вид., змін. та доп. Київ : Дакор, КНТ, 2009

8 Бормотова М. В. Конспект лекцій з дисципліни «Фінансовий ринок». Харків : УкрДУЗТ, 2016.

9 Смагін В. Л. Формування та розвиток фінансового ринку в умовах трансформаційної економіки : монографія. Київ : КНЕУ, 2008.

10 Бурмака М. О., Бутенко Д. С., Головка А. Т. та ін. Фондовий ринок України: законодавче регулювання : навч.-метод. посіб. 3-є вид., перероб. та допов. Київ : Фенікс, 2007.

ДОДАТОК А

Таблиця А.1 – Характеристика цінних паперів відповідно до інвестиційних цілей

Вид цінного папера	Ціль інвестора		
	безпека	дохідність	зростання
Облігація - короткострокова - довгострокова	відмінна зростає	найбільш стійка стійка	найбільш повільне по-різному
Акція - привілейована - звичайна	добра погана	стійка коливається	по-різному найбільш швидке
Вексель - простий - перевідний	добра добра	стійка стійка	немає немає
Депозитний сертифікат	відмінна	стійка	практично немає
Ф'ючерс	погана	різко коливається	швидке
Опціон	дуже погана	різко коливається	швидке

ДОДАТОК Б

Таблиця Б.1 – Класифікація основних цінних паперів, що обертуються на фондовому ринку України

Види цінних паперів	Особливості реєстрації і обігу	Характер зобов'язань емітента	Види емітентів	Регіональна приналежність емітента
Акції	- іменні - іменні - на пред'явника	- прості - привілейовані	- недержавні - державні	- українські - закордонні
Облігації	- іменні - на пред'явника	Форма випуску: - процентні - безпроцентні Термін погашення: - короткострокові - термінові - довгострокові	ОВДП ОВМП Облігації підприємств	- українські - закордонні
Ощадний сертифікат	- іменні - на пред'явника	Умови розміщення: - до запитання - короткострокові Термін прибутковості: - довгострокові - короткострокові	НБУ Комерційні банки	- українські - закордонні
Інвестиційний сертифікат	- іменні - на пред'явника	Розмір дивідендів не обговорений	Інвестиційний фонд (відкритий, закритий) Інвестиційна компанія	- українські - закордонні